

Lesley Griffiths AS/MS
Y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd
Minister for Rural Affairs and North Wales, and Trefnydd



Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Paul Davies AS
Cadeirydd
Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig
Senedd Cymru
Caerdydd
CF99 1SN

Paul.Davies@senedd.cymru

7 Rhagfyr 2022

Annwyl Paul,

Yn dilyn ein sesiwn graffu ar Fil Amaethyddiaeth (Cymru) yn sesiwn y Pwyllgor ar yr 16eg o Dachwedd. Addewais ddarparu rhagor o wybodaeth fel a nodir isod.

Trapiau Glud.

Ymrwymais i ddarparu nodyn ar ddefnyddio trapiau glud mewn lleoliadau cyhoeddus yng Nghymru. Roedd hyn yn cynnwys gwybodaeth am ysgolion, ysbytai a lleoliadau gofal iechyd eraill, Awdurdodau Lleol, a chontractwyr GIG.

Ni ellir gwadu y gall cnofilod beri risg iechyd cyhoeddus difrifol mewn mannau y mae bodau dynol ynddynt. Mae hefyd yn rhesymol tybio bod yna sefyllfaoedd sy'n gofyn am ateb cyflym fel, mewn ysbytai, o gwmpas yr ifanc ac yn agored i niwed fel arall, ac mewn unrhyw fath o wasanaeth bwyd.

Mae lles anifeiliaid yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru a hyd yn oed yn nwylo rheolwyr pla proffesiynol, ni ellir ystyried trapiau glud yn ddull trugarog o ddal anifeiliaid asgwrn cefn. Ceir ffurfiau digonol, effeithlon, a mwy trugarog o reoli cnofilod sy'n cael eu defnyddio yn rheolaidd yng Nghymru. Mae dulliau o'r fath yn lleihau'r risg o ddal neu ladd anifeiliaid sydd ddim yn cael eu targedu yn ogystal â gwella safonau lles anifeiliaid. Mae cwmnïau rheoli plâu yn y DU gyda'u gwaharddiad eu hunain ar ddefnyddio trapiau glud yn gallu dal cnofilod problemus ym mhob amgylchiadau. Mae'r profiad hwnnw'n cael ei adleisio dramor mewn gwledydd lle mae byrddau glud wedi'u gwahardd a dulliau rheoli amgen wedi eu mabwysiadwyd yn gyflym.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad wedi'i dargedu â rhanddeiliaid rhwng Tachwedd 2021 – Ionawr 2022 ac roedd yn cynnwys cynrychiolwyr masnach y diwydiant rheoli plâu yn ogystal ag Awdurdodau Lleol yng Nghymru sy'n ymdrin â phroblemau rheoli plâu mewn gwahanol sefyllfaoedd iechyd cyhoeddus. Yn y dystiolaeth ysgrifenedig i'r ymgynghoriad, doedd y diwydiant eu hunain ddim yn gallu penderfynu ar nifer y digwyddiadau pan fydd trapiau glud yn cael eu defnyddio gan eu haelodau yn benodol yng Nghymru. Roedd yr Awdurdodau Lleol yng Nghymru yn gallu gwneud penderfyniad mwy penodol a chywir am lefel y defnydd o drapiau glud.

Fel y gwelir yn y ddogfen ymgynghori gryo, mae eu defnydd yn hynod gyfyngedig. Ni ddywedodd yr un awdurdod lleol fod trapiau glud yn ddull hanfodol o reoli cnofilod.

Ar hyn o bryd mae DEFRA yn dylunio system drwyddedu ac yn cael problemau, yn fwyaf arbennig gyda'r ffaith nad oes Cod Dosbarthiad Galwedigaethol Safonol (SOC) ar gyfer rheolwyr plâu ac nid oes angen cymwysterau na thrwydded i weithio yn y math hwnnw o rôl. Felly, byddai penderfynu ar gais dilys am drwydded i ddefnyddio trap glud yn broblematig iawn, gan gyfleu'r diffiniad o bwy sydd wedi'i eithrio yn y rheoliadau yn anodd iawn.

Mae Llywodraeth yr Alban hefyd yn ceisio cyflwyno deddfwriaeth i wahardd trapiau glud (yn ddieithriad) yn eu tymor seneddol presennol, eu bwriad yw gwahardd y gwerthiant yn ogystal â'r defnydd o drapiau glud.

Y Gweithgor Tir Comin.

Yn ystod sesiwn y pwyllgor, rhannais fod gweithgor ar dir comin wedi'i ffurfio, a ysgogodd gwestiynau ynghylch ei aelodaeth.

Rhodddwyd gwahoddiadau i amrywiaeth o randdeiliaid sydd â diddordeb ac arbenigedd i weinyddu rhaglenni amaethyddol ar dir comin. Mae hyn yn cynnwys yr undebau amaeth, a rhai cymdeithasau tir comin unigol i sicrhau bod gennym fewnbwn yn uniongyrchol o'r porwyr eu hunain.

I ddechrau, bydd y grŵp yn ystyried yr elfennau gweinyddol o weithio gyda phorwyr unigol a grwpiau o borwyr gyda hawliau pori, ac sy'n dibynnu ar dir comin. Bydd cylch gwaith manylach yn cael ei ddatblygu.

Bydd rhanddeiliaid ychwanegol yn cael eu gwahodd wrth i'r gweithgor fynd yn ei flaen, os gwelwn nad yw pob buddiant perthnasol yn cael ei gynrychioli.

Pwrpas y gweithgorau hyn yw archwilio cynigion y Cynllun Ffermio Cynaliadwy sy'n datblygu a'r berthynas â thir comin, i sicrhau bod y Cynllun Ffermio Cynaliadwy yn ymarferol ac yn hygyrch. Bydd yr allbwn o'r gweithgorau hyn yn cael ei ddefnyddio i fireinio ein cynigion Cynllun Ffermio Cynaliadwy mewn pryd ar gyfer ymgynghoriad terfynol y cynllun yn 2023.

Cofion,

A handwritten signature in black ink that reads "Lesley Griffiths". The signature is written in a cursive style with a large, sweeping flourish at the end of the name.

Lesley Griffiths AS/MS
Y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd
Minister for Rural Affairs and North Wales, and Trefnydd